

Nieuws uit de Hervormde Gemeente Elspeet

2024 | Week 6

Predikant: ds. M. van Kooten

Nunspeterweg 4

8075 AC Elspeet

Tel. 0577-491206

E-mail: m.vankooten@solcon.nl

Scriba: ouderling J. Fijan

Zichtweg 3

8075 CN Elspeet

Tel. 0577-491098

E-mail: scriba@hervormd-elspeet.nl

IBAN Coll. van Kerkrentmeesters Herv. Gem.:

NL29 RABO 0384 7680 75

IBAN Coll. van Diakenen Herv. Gem.:

NL61 RABO 0347 5000 99

Diensten

D.V. zondag 11 februari 2024

09.30 uur ds. M, van Kooten

15.00 uur ds. M. van Kooten

D.V. woensdag 14 februari 2024

19.30 uur ds. M. van Kooten (Bijbellezing)

Collecten

1. Diaconie

2. Kerk

3. Instandhouding predikantsplaats (deurcollecte)

Van harte aanbevolen

Kinderoppas

Eline Bomhof-de Haer, Erica Koetsier-Schuiteman en

Esther Huisman

Catechisaties

De eerste groep van maandagavond moet leren bladzijde 68 en maken de vragen en opdrachten op blz.68 en 69 van De enige troost deel 1. De tweede groep moet leren de vragen op blz.64 en maken de vragen en opdrachten op blz.64 en 65 van De enige troost deel 2. De laatste groep moet leren de vragen op blz.26 en maken de opdrachten op blz. 26 en 27 van De enige troost deel 3. De vrijdagavondcatechisanten moeten leren de vragen op blz 54 en maken de opdrachten op blz. 56 en 57 van het Voorbeeld der Goddelijke waarheden deel 1.

Bijbellezing

Woensdag hopen we verder gaan met de behandeling van de brief van Paulus aan de Galaten. De laatste keer overdachten we de eerste zes verzen. Opnieuw lezen we het vierde hoofdstuk. Iedereen hartelijk welkom om 19.30 uur in de kerk.

Bijbelkring

Op D.V. dinsdag 13 oktober hopen we om 19.30 uur weer verder te gaan in het Kerkerf met de behandeling van de Romeinenbrief. Aan de orde is Romeinen 6. Iedereen hartelijk welkom.

Collectemunten

Op Deo Volente maandag 12 februari aanstaande is er uitgifte van collectemunten van 19 uur tot 20.15 uur in 't Kerkerf. Van harte aanbevolen!

College van kerkrentmeesters

Zangavond

Op D.V. 24 februari 2024 vindt in de Hervormde Kerk te Elspeet een koorconcert plaats. Deze avond is ten bate van de Zending Gereformeerde Gemeenten. Op deze avond zingt het Veluws Mannenkoor onder leiding van Martien van der Zwan, met organist Peter Wildeman, haar eerste concert. Ook het Jeugdkoor De Nachtegaaltjes onder leiding van Gerjanne Kruihof-Wisse zingt op deze avond, met Ruben van Asselt aan het orgel. Toegang tot deze avond is gratis en er zijn collectes voor de ZGG en de onkosten. Opening en sluiting wordt gedaan door dhr. Crum. Aanvang van de avond is 19:00 en we heten u van harte welkom!

Luther en de Joden (II)

Aanvankelijk was Luther zeer hoopvol op een aanstaande bekering van de Joden. Hij was ook zeer met hen begaan. In 1523 schreef hij zijn eerste geschrift over de Joden, getiteld ‘‘Dass Jesu ein geborener Jude sei’. Wanneer de nazi’s zich beroemden op het volgen van Luther in diens antisemitisme dan ligt alleen in de titel van dit geschriftje al een fundamenteel verschil want volgens bepaalde aanhang van Hitler was de Heere Jezus een Arier en absoluut geen Jood.

In genoemd boekje roept Luther op tot zending onder de Joden. Het boekje is tevens een antwoord op een verdachtmaking aan zijn adres. Op de rijksdag van Neurenberg van dat zelfde jaar had men hem van ketterij beschuldigd omdat hij gezegd had dat de Heere Jezus uit het zaad van Abraham was. De Rooms Katholieken interpreteerden dit als zodanig dat Luther daarmee de maagdelijke geboorte van de Heere Jezus loochende en dat Hij geboren zou zijn uit de omgang van Jozef en Maria. In dit boekje zette Luther uiteen dat de maagdelijke geboorte niet in tegenspraak was met het feit dat de Heere Jezus hoewel de Zoon van God ook uit het zaad van Abraham is. In dit boekje deed hij een poging om het evangelie onder de Joden te verbreiden opdat ze tot inkeer zouden komen. Hij stelde in dit geschriftje dat de Joden het volk van God zijn en degenen die niet van Joods bloed zijn vreemdelingen. Met Paulus stelde hij dat de christenen uit de heidenen geent zijn op de stam van Israel en de opdracht hebben de Joden tot jaloersheid te verwekken naar Romeinen 10:19

In dit boekje neemt Luther het op voor de Joden die door de zogenaamde christenen vernederd werden. Hij gaat dan ook in op de grote dwalingen die Rome kende waardoor het begrijpelijk was dat de Joden een afschuw hadden van het zogenaamde christendom. Hij schrijft: ‘Onze dwazen, de pausen, bisschoppen, sofisten en monniken -die grote ezelskoppen- hebben

tot heden altijd met de Joden omgegaan dat men beter Jood had kunnen blijven dan christen worden.(...) Was ik een Jood geweest en had ik zulke lompeheid en bespottelijks gezien die het christendom gelooft en leert dan was ik liever een zeug geweest dan een christen.’

Hij verwijt de Rooms Katholieken dat ze Joden in bepaalde gevallen dwongen zich te laten dopen terwijl men hen verder de betekenis ervan onthielden: ‘Ze hebben met de Joden gehandeld als honden en niet als mensen. (...) ik heb zelf gehoord van vrome gedoopte Joden dat wanneer ze niet in onze tijd (d.w.z. toen Luther het woord Gods zuiver ging verkondigen) het evangelie hadden gehoord ze levenslang Jood onder een christenmantel waren gebleven en dat ze nooit iets van Christus hadden gehoord van degenen die hen doopten.’ Verderop merkt hij op: ‘Met vriendelijk handelen en zuivere schriftuitleg zullen ze zich bekeren zoals hun vaders. Als de apostelen -die Joden waren- met ons die heidenen hadden gehandeld als wij met de Joden dan was er niet een christen geworden.’

Hoge verwachtingen koestert Luther in dit boekje van hun bekering in zoals hij dat noemde ‘seliger Zeit’. Uitgebreid gaat hij –om te bewijzen dat de Heere Jezus uit het zaad van Abraham is- in op de moederbelofte in Genesis 3:15 waar het zaad der vrouw genoemd wordt waar ook de Joden uit stammen. Ook de belofte aan Abraham, dat door diens zaad alle geslachten van het aardrijk worden gezegend (Gen.22:18). Verder de belofte aan David gedaan dat uit diens zaad de Messias geboren zal worden (2 Sam.7:12-14).

Betreffende de belofte aan het Joodse volk gedaan wijst hij ook naar de bekende woorden uit Zacharia 8:23 waarin gezegd wordt dat ooit tien mannen zullen grijpen naar de slip van één Joodse man zeggende: Wij zullen met u gaan want wij hebben gehoord dat God met u is. Allerlei vriendelijke aanwijzingen volgen voorts hoe met Joden om te gaan. Ook maant hij tot geduld met hen. ‘Al ergeren de Joden zich er aan dat wij Jezus God en mens noemen, we zullen met de tijd vanuit de Heilige Schrift hen wel nader onderwijzen. In het begin is dit te hard. Men moet ze met melk voeden, later met wijn...’ Verder: ‘We moeten hen in de Schrift onderrichten. Niet met geweld en met grove taal zoals: ‘Jullie moeten christenbloed hebben anders stink je’ of dat men ze voor honden houdt.’ Verderop merkt Luther op: ‘Wil men hen helpen dan moet men hen niet de paus wijzen maar het christelijke liefdesgebod aan hen bewijzen en ze vriendelijk aannemen en dat ze een christelijke leer en leven (!) mogen zien.’ Hij eindigt het geschrift met de

opmerking: 'dat enkele Joden halsstarrig zijn, wat zou dat? Zijn wij allemaal goede christenen?'

In 1523 schrijft hij ook een brief aan een bekeerde Jood, genaamd Bernard, van wie we verder niets weten. De inhoud is echter zeer de moeite waard. Luther draagt Bernard op het boekje 'Dass Jesu ein geborener Jude sei' aan Joden ter bestudering te geven. In die brief merkt hij ook op dat het de schuld van pausen, priesters, monniken is dat het licht niet opgegaan is bij de Joden. Hij vergelijkt de kerkleiding met farizeeën waarbij hij de woorden van Christus citeert: 'Wee u gij schriftgeleerden en farizeeën, gij geveinsden; want gij omreist zee en land om één Jodengenoot te maken, en als hij het geworden is, zo maakt gij hem een kind der hel, tweemaal meer dan gij zijt (Mat.23:15)'. Aan het eind van de brief schrijft Luther: 'Nu het licht van het evangelie is opgegaan en een helderder schijn geeft zo mag er hoop zijn dat er vele Joden tot bekering komen (...) zoals u en verschillende anderen die tot het overblijfsel van Abrahams zaad behoren een voorbeeld zijn. (...) Ik wens dat Christus door uw voorbeeld en werk ook bij andere Joden bekend mag worden, opdat degenen die daartoe verkozen zijn geroepen worden en tot hun Koning David komen Die hen weidt en redt, Welke helaas onze priester en farizeeërs die daartoe verordend zijn (...) met onbeschrijfelijke razernij verwerpen. Vaarwel in de Heere en bidt voor mij...'

Op 9 juli 1531 preekte Luther over de wonderbare visvangst uit Lukas 5:1-11. Hij merkt daarin op: 'Beide schepen zijn vol. De volheid der heidenen en de volheid der Joden. Zo zijn de schepen gevuld met vis. De netten scheuren. Allerlei ketterijen en geestdrijverijen scheuren het net maar de scheepjes komen toch vol. Wat er buiten blijft gaat verloren'. Nog steeds heeft Luther hoop op een massale bekering van de Joden.

Op 5 november 1537 schreef Luther nog een zeer vriendelijk getoonzette brief aan Josel von Rosheim (1476-1554), die door de keizer was aangesteld als gouverneur van alle Joden in het Duitse rijk. Hij was een overtuigde aanhanger en verdediger van de Joodse religie. Luther noemt hem in de brief evenwel 'mijn goede vriend' en schrijft aan Josel dat de christenen zich vriendelijk tegen de Joden moeten gedragen en kondigt aan een boekje te willen schrijven om de vaderlijke stammen tot de ware God te lokken. Omdat Josel zeer hatelijk is richting de christenen, zowel Rooms als protestants vraagt Luther: 'Houdt ons christenen niet voor dwazen, honden en ganzen, maar bezint u op uw vijftienhonderdjarige ellende en hoe u daaruit verlost kunt worden en neemt uw Bloedverwant en Heere, die lieve gekruiste Jezus met

ons die vanouds heidenen zijn aan'. Luther bedoelde met de anderhalfduizend jarige ellende de verwoesting van Jeruzalem en de daarmee gepaard gaande diaspora van de Joden rond 70 na de geboorte van Christus. De brief werkte bij von Rosheim helaas niet uit wat Luther hoopte en bad. Eerder het tegendeel. (Wordt vervolgd D.V.)

Voor u gelezen

Het meeste wat vanuit de 'hogere organen' van de kerk bij me komt via brievenbus of mail vind ik de moeite niet waard om te delen. Eerder is er ergernis. Een van de uitzonderingen is het relaas van dr.O.Reitsma dat ik onder ogen kreeg. Het is voor mij weer een bevestiging van het feit dat kerkdiensten niet opgeleukt of extra laagdrempelig gemaakt moeten worden met allerlei poespas maar dat oude kerkelijke tradities veel meer betekenis hebben dan we denken. Hier volgt het citaat:

'Goedemorgen gemeente, welkom in deze dienst. De voorganger is ..., de organist is ... De bloemen gaan als groet van de gemeente naar mevrouw X. Wie wil ze wegbrengen?' Zo beginnen veel kerkdiensten, afgesloten met een welgemeend: 'De kerkenraad wenst u een gezegende dienst.' Maar: wie ontmoet wie nu eigenlijk in de eredienst?

Wat ooit als een informeel begin van de eredienst is bedoeld, heeft in de loop der jaren vaak een vaste vorm gekregen. Het welkomstwoord is een ritueel op zichzelf geworden, met wekelijks terugkerende elementen. Daarmee is het juist weer formeel geworden. Natuurlijk doet het de mensen goed wanneer zij welkom geheten worden. Het geeft een vertrouwd gevoel van thuiskomen.

Mensen komen naar de kerk om elkaar en God te ontmoeten. Maar wat de kerkdienst onderscheidt van allerlei andere sociale activiteiten, is dat in de kerkdienst de gelovige gemeente haar God ontmoet. Er is een 'verticaal' aspect in het spel, we zijn gericht op boven. Het is van belang hoe je de kerkdienst begint, want het begin van de dienst zet de toon.

Als de dienst met een 'welkom' begint, is het de kerkenraad die, bij monde van de ouderling, de gemeente begroet. Dat is een 'horizontaal' begin, alsof de kerkenraad de dienst heeft georganiseerd voor de gemeenteleden. Het 'We wensen u een gezegende dienst' onderstreept dat nog eens. Het klinkt als 'Eet smakelijk!' Alsof de gemeente gaat consumeren wat de kerkenraad haar voorschotelt.

De eredienst is niet een door de kerkenraad georganiseerde activiteit die door de kerkgangers wordt afgenomen en (al dan niet) genoten. De eredienst is het

antwoord van mensen die zich geroepen voelen samen te komen om te danken voor Gods genade. Zij willen Hem ontmoeten. Het begint bij de genadevolle dienst van God aan de mensen. Kerkgangers komen niet om de kerkenraad te begroeten, maar om in het godshuis de eigenlijke Gastheer te ontmoeten, in Schrift, gebed en lied.

In kerken waar de kerkdienst met een welkom begint, alsof de vergadering wordt geopend, lijkt het net alsof de 'officiële' dienst na dit informele toespraakje begint, hetzij met een lied, hetzij met de handdruk aan de voorganger. Het laatste kan de beleving oproepen dat de voorganger dan het 'lijntje naar boven' moet leggen, nadat de mensen elkaar eerst horizontaal begroet hebben. Daarmee krijgt de voorganger een te grote taak. Want is het, zeker in de protestantse traditie, niet zo dat niet de voorganger maar juist de gemeente als geheel direct in contact staat met haar God? De voorganger kan, met de andere aanwezige ambten, wel de weg wijzen maar bemiddelt niet. Dat is de taak van de gemeente zelf.

Als het de intentie is om kerkgangers persoonlijk het gevoel te geven dat ze welkom zijn, dan kunnen kerkgangers bij binnenkomst van het gebouw door de 'deurdienst' welkom geheten worden en eventueel de weg gewezen. Daarmee worden ze nog persoonlijker benaderd dan wanneer ze goed en wel gesetteld als groep worden aangesproken.

Om te benadrukken dat het niet in de eerste plaats om een sociale of consumptieve activiteit gaat – in tegenstelling tot een concert of de soos – maar om de ontmoeting van de gemeente met de Gastheer van het godshuis, is er een oude traditie in de kerk om de allereerste publiek gesproken woorden niet 'Goedemorgen gemeente' te laten zijn, maar 'Onze hulp is in de naam van de Heer die hemel en aarde gemaakt heeft'. Dat is een heel ander startschot, waarin de gemeente meteen in haar rol van geloofsgemeenschap wordt gezet en niet eerst in de watten gelegd wordt met een warm welkom, 'Fijn dat u gekomen bent'. Kerkgangers kunnen er namelijk met heel verschillende gevoelens zitten, die zij liever met God alleen delen. Daar zou niemand zich aan het begin tussen moeten dringen.

Bij de diensten

Komende zondag is het de eerste lijdenszondag. We hopen in deze tijd Jesaja 52:12 t/m 53:12 op de voet te volgen in de morgendienst. In de middagdienst willen we stilstaan bij artikel 26 van de Nederlandse Geloofsbelijdenis, over de voorbeding van Christus. Gezegende diensten toegewenst.

Ter overdenking

Bij de Schriftwoorden 'En het zal zijn dat een iegelijk die de naam des Heeren zal aanroepen, zalig zal worden' (Hand.2:21) tekent dr.H.F.Kohlbrugge aan: 'Welgelukzalig hij, die dit gehoord heeft en het in zijn leven beoefent, zo, dat, zo vaak alles hem uit handen geslagen is, en hij volstrekt niets meer heeft, hij toch weer tot deze Naam heenkruipt'.